

Judenrigsministeren (Jørgensen):

Det ærede Medlem, der ved Lovforslagets Indbringelse førte Ordet for Forslagsstillerne, angav i alle Enkeltheder, hvad der skulde opnåas ved Lovforslaget, for den Samsunds-klasse, der her er Tale om, og den ærede Taler, der i Dag havde Ordet, gik jo ogsaa i samme Retning. Det ærede Medlem satte dette Lovforslag i nær Forbindelse med det, der nu i flere Dage er behandlet i Folketinget, og nævnte derfor straks, at man vilde forshne vedkommende med Havelodder for at komme ind paa en udvidet Havekultur, særlig med det for Øje, at man kunde del-tage i Eksport af Havefager, Frugt og dsl., som jo er i Gang. Det ærede Medlem har ganske Ret i, at det er en Retning, i hvilken man allerede gaar nogle Steder i Landet med et vist Held, og som man maa ønske at se udviklet og udvidet, forsaavidt Forholdene gøre det muligt. Men dertil maa dog bemærkes, at det er først efterhaanden, at man kan vokse sig ind i det, naar det skal gaa sundt fremad, og jeg tror ogsaa, at det kan siges, at det er ikke alle Egne i Landet, der kunne tage Del i Havekultur af den Bestaffenhed; det afhænger meget af Egnenes Bestaffenhed, Kulturens Udvikling, Jords-monnet og dsl., og det er klart nok, at der er ikke saa faa Egne, hvor man ikke vil kunne gøre det. For disse Egne af Landet, maa det jo undersøges, om Lovforslagets øvrige Formaal kunne komme til at ske Fyldest, og det mener jeg nok, maa kunne være Tilfældet. Det ærede Medlem nævnte blandt andet, at det, det kom an paa her, var at tilvejebringe en sikker Stilling for Landarbejderne i det hele, som jo ere starveligt nok stillede; at bidrage til at fæstne dem ved deres Bopæl ved at give dem en bedre Stilling paa Bopælen, altsaa ved Hjælp af Havelodder, og det lader sig ikke miskende, at en Havelod, der er dyrket paa en forstandig og økonomisk Maade, er en stor Støtte for en saadan lille Familie. Men dertil hører rigtignok, at der er tilstrækkelig Interesse for Havedyrkningen, og at den anvendes paa en forstandig og sikker Maade. Det behøver ingenlunde at være saa, skønt det var ønskeligt nok, at vedkommende er i Stand til at afhænde Produkter af en saadan Havelod, men selv om de ikke maatte være dette, kan den dog være en meget stor Støtte for en Familie af den Bestaffenhed, der er Tale om, blot til Anvendelse til dens egne daglige Fornødenheder. Hvis der virkelig er saa stor Trang, som de Herrer have forudsat, og hvis man kunde gaa ud fra, at Lovforslaget kunde bidrage til at hæmme, som det ærede Medlem udtrykte sig,

den uheldige Strøm, der nu fra Landet gaar ind til Byerne, vilde det være et Formaal af ikke ringe Betydning, og det vilde være fyldestgørende baade for Landdistrikterne og for Byerne, og for saa vidt tror jeg nok, man kan sige, at her er et Formaal, som har en vis almen Betydning. Om det kan lykkes at fyldestgøre det, vil jo komme an paa, om der er en saadan Trang til Stede, at Loven bliver benyttet i et saadant Omfang, at den kan faa Virkning i denne Retning. Forudsat altsaa, at de Herrer have set rigtig paa Trangen, da maa det, om det offentlige, som de have ment, kunde bringe Ofret for at tilvejebringe saadanne Foranstaltninger, jo komme noget an paa, i hvilket Omfang Ofrene kræves, og af hvad Bestaffenhed de ere. Man kan da ikke sige, at de Ofre, der kræves fra Kommunernes Side, ere megt store. Man agter jo ikke ved dette Lovforslag at yde de paaagældende nogen egentlig Gave; de Husmænd og Indbyggere, som komme i Besiddelse af de udlagte Lodder, skulle svare Leje af disse, og denne Leje skal repræsentere Renten af Anstafelsessummen af Lodden, med Tillæg af de Omkostninger, som maa anvendes for at gøre Lodderne anvendelige til Formaalet. Det er den Leje, der skal svares, og man hyder altsaa ikke vedkommende nogen Gave. Kommunen maa paa den anden Side ofre noget, thi det forudsættes, at Kommunen bliver Ejers af de Jordstykker, paa hvilke Lodderne udlægges, og saa følger det af sig selv, at Kommunen maa udrede Købesummen for disse. Renten af Købesummen kommer ind i Form af Leje af Lodderne; det, Kommunen skal yde, er Afdrag paa Købesummen, der efter Lovforslaget tænkes tilvejebragt ved Laan, og disse Afdrag ere allerede i Loven bestemte at kunne blive saaledes, at de ere meget lempe-lige. Det vilde efter Lovforslaget være 1 pCt. aarlig af Købesummen, som Kommunen vil have at udrede. Smidlertid kan der jo være Tale om andre Ofre fra Kommunens Side, og det kan gerne være, at man maa have noget forstigtigere Bestemmelser i Retning af, at Lodderne virkelig komme til Anvendelse, at Kommunen ikke kommer til at sidde inde med Lodderne. Det er der egentlig kun liden Garanti for; om den kan skafes, er et andet Spørgsmaal.

Kommunen skal ifølge § 6 tilvejebringe disse Lodder ved Overenskomst, altsaa principalt ved Køb. Naar man kender Forholdene heri Landet, er der vel ikke ret mange, der tvivle om, at der vil kunne tilvejebringes et Køb af saadanne Lodder, ganske særlig paa saadanne Bilskaar, som her nærmest er Tale om, nemlig mod kontant Betaling, vil det